

Σ. Φλογαΐτης, «Η ρήτρα “κυρά και νοικοκυρά” στις διαθήκες του ἀρχαιοφυλακείου Λευκάδας», *Επετηρίς Εταιρείας Λευκαδικῶν Μελετῶν* 4 (1977), σ. 56-57.

1709, 23 Ιουλίου

«... ἔτι λέγει ἀφήνει διὰ νόμιμον καὶ καθολικόν του κληρονόμον μετὰ τὸν θάνατόν του τὸ παιδί του τὸν γιῶργο καὶ ἀφήνει κυρά καὶ νοικοκυρά εἰς ὄλο του τὸ πρᾶγμα κινητὸ καὶ ἀκίνητο ὅποδ ἔχει τὴν συμβίαν του τὴν Κεράτζα ἀναστασία ἢ ὅποια νὰ εἶναι ὑποσχόμενη νὰ στέκη ἀνταμῶς μετὰ τὸν ἄνωθεν υἱόν του τὸν γιῶργο καὶ νὰ τὸ κυβερνήσῃ καὶ ἐρχόμενο τὸ παιδί εἰς νόμον ἡλικίαν καὶ δὲν τὸ ἤθελε εὐχαριστάει ἢ γνώμη του νὰ σταματήσῃ μετὰ τὴν μητρογιά του νὰ κάμουν τὸ πρᾶμα του ὄλο ἤγουν εἰς δύο μερικὰ ὅμοια καὶ τὸ ἓνα νὰ παίρνῃ ὁ κληρονόμος καὶ ἕτερον ἢ ἄνωθεν κυράτζα ἀναστασία ἢ γυνή του μὴ ἠμπορῶντας τὸ αὐτὸ παιδί νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ εἰς τὸ μισὸ μερικὸ της τοῦ πρᾶμάτου τὴν αὐτὴν μητρογιά του ἀλλὰ οὔτε καὶ ἄλλος τινὰς νὰ ἠμπορῇ νὰ πρετεντέρῃ τίποτες ...».

390

1709-1779. Ἰδιωτικά δικαιοπρακτικά ἐγγράφα. Μύκονος.

Σ. Μάνεσης, «Ἡ ἐν Μύκονος μονὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος», *ΕΜΑ* 4 (1951-1952), σ. 79-83, 110-119.

391

1710-1784. Ἰδιωτικά δικαιοπρακτικά ἐγγράφα. Ἄνδρος.

Δ. Πασχάλης, *Λατῖνοι ἐπίσκοποι Ἄνδρου (1208-1710)*, Ἀθήναι 1927, σ. 23-25.

392

1710-1821. Ἐγγράφα των Δραγομάνων του οθωμανικοῦ στόλου: Δικαστικὲς αποφάσεις σε α' καὶ β' βαθμὸ ἐπὶ αστικῶν καὶ ποινικῶν υποθέσεων, οδηγίες προς τοὺς τοπικοὺς κριτὲς των νησιῶν του Αἰγαίου για τὴν ἐπίλυση ἰδιωτικῶν διαφορῶν, διαταγὲς αναγκαστικῆς ἐκτελέσεως σε βάρους των ηττηθέντων διαδίκων, επικυρώσεις συνυποσχετικῶν καὶ αποφάσεων αἰρετοκρισίας. Κωνσταντινούπολη, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σαντορίνη, Χίος.

Μ. Τουρτόγλου, *Λυδία Παπαρρήγα - Ἀρτεμιάδη, Ἡ συμβολὴ τῶν δραγομάνων τοῦ στόλου στὴν προαγωγὴ τῆς δικαιοσύνης τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου*, Ἀθήνα 2002 (*ΕΚΕΙΕΔ* 36, Παράρτημα II), σ. 15 σημ. 23, σ. 29-108 αρ. 1-68.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΓΟΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΗΜΑΚΗ. ΔΕΝ ΑΝΑΤΡΕΠΕΤΑΙ ΤΟ ΚΥΡΟΣ
ΤΩΝ ΔΙΑΘΗΚΩΝ ΑΠΟ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΟΘΩΜΑΝΩΝ ΚΡΙΤΩΝ

1754, 28 Φεβρουαρίου

«Τιμιώτατοι καὶ χρησιμώτατοι ἄρχοντες καὶ προεστοὶ τῆς Μυκόνου. Τὴν τιμιότητά σας προσφιλῶς χαιρετοῦμεν νὰ σᾶς ἀπολαύσῃ τὸ παρὸν μας ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ. Διὰ τοῦ παρόντος σᾶς φανερώνομεν ὅτι μᾶς ἐφάνέρωσαν ὅτι ὁ Ἄλῃ ἀγᾶς, πρώην βοϊβόδας, ἐχάλασεν τὴν διαθήκην τῆς Καλομοίρας τοῦ Κίτση καὶ ἐπῆρε τὸ κλεῖσμα εἰς τὴν Καρδαμίλα καὶ τὸ ἔδωκε τῆς θυγατρὸς τοῦ Δημήτρη Κίτση. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι παράνομον νὰ χαλνοῦνται αἱ διαθήκαι καὶ περὶ πλέον οἱ βοϊβόδαδες δὲν ἔχουν ἐξουσίαν νὰ κάμουν τέτοιες ἀποφάσεις, λοιπὸν λαμβάνοντας τὸ παρὸν μας ἢ διαθήκη τῆς Καλομοίρας νὰ ἔχη τὸ κῦρος της καὶ τὸ γράμμα ὁποῦ ἔδωκε περὶ τούτου ὁ βοϊβόδας Ἄλῃ ἀγᾶς εὐθὺς νὰ τὸ πάρετε καὶ νὰ τὸ ξεσκίσετε. Ἄς ἔχωμεν λοιπὸν τὴν περὶ τούτου ἀπόκρισιν ...».

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΓΟΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΠΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΦΟΡΑΣ. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΔΥΣΜΕΝΗ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΗΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΥΛΩΝ
ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗ

1809, 4 Ιουνίου

«Τιμιώτατοι καὶ ἡμέτεροι προσφιλέστατοι προεστοὶ καὶ ἐπιτρόποι τῆς νήσου Μυκόνου τὴν τιμιότητά σας προσφιλῶς χαιρετῶμεν, εἴπερ ὑγιαίνετε ἐν εὐημερίᾳ. Οἱ παῖδες τοῦ μακαρίτου Μαρκάκη καὶ ἔγγονοι τῆς ἀποθανούσας Μπιατρίτζας συγχωρημένου, ὁ Κουράκης δηλονότι καὶ ἡ Μαρίτζα, ἀνήγγειλαν ἡμῖν δευτεροβόως ὅτι τὸς τῶν αὐτόθι συγγενῶν τῆς ἀποθανούσας Μπιατρίτζας παρεμποδίζουσι τὰ κληρονομικὰ αὐτῶν δίκαια, ἐπηρειζόμενοι εἰς τὸ κῶλον τῆς διαθήκης, ὅπερ διαλαμβάνει πρὸς αὐτὰ ὅλα ὅσα ἀφῆνω εἰς τὰ ἐγγόνια μου, ἂν ἤθελε τοῖς ἀκολουθήσῃ θάνατος προτοῦ νὰ ὑπανδρευθῶν, νὰ μὴν ἡμπορῇ ἢ μητέρα των νὰ κληρονομή τὸ παραμικρόν». Ὅπερ καὶ θεωρήσαντες ἡμεῖς καὶ ἐπιθεωρήσαντες ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ἔγνωμεν ὅτι ἡ παραγγελία αὐτὴ παρεισηχθῆκε τῆ διαθήκῃ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴν ἀποξενωθῇ ἢ περιουσία αὐτῆ, δὲν ἀπαγορεύει ὁμῶς τὸ νὰ μὴν κληρονομήσωσιν οἱ παῖδες, ἐὰν δὲν ἤθελον ὑπανδρευθῇ. Ἄλλως τε καὶ μὲ τὸ νὰ χρηζῶσι τὰ νῦν τῆς περιουσίας ταύτης διὰ τὴν ἀφρευκτον ὑπὲρ παιδείας καὶ ἀνατροφῆς αὐτῶν δαπάνην, γράφοντες προστάζομεν ἀποφασιστικῶς ὑμᾶς νὰ καθυποβάλητε τοὺς τοιοῦτους συγγενεῖς τῆς εἰρημένης Μπιατρίτζας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, νὰ ἀφήσωσι ἐλεύθερα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ διαλαμβανόμενα κινητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα εἰς τὴν πληρεξουσιότητα τῶν εἰρημένων ἐγγόνων της, ὅ,τι δηλαδή ἢ ἀποθανοῦσα ἀφῆνει πρὸς αὐτὰ τὰ ἐγγόνια της, ὥστε τὰ μὲν ἀκίνητα ἐλευθέρως νὰ τὰ πωλήσωσιν εἰς πούμπλικον ἰκάντο, τὰ δὲ κινητὰ νὰ ἐξοικονομηθῶσι διὰ τοῦ εἰς τὰ αὐτόθι Θεοδωράκη Πόμερ, ἐπιτρόπου τῶν εἰρημένων παιδῶν κατὰ τὴν πρὸς τὴν τιμιότητά του ἐγγραφον αὐτῶν ὀρδίναν, παρ' οὗ θέλει ζητηθῆ καὶ ἀσφάλεια τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ ἐν παντὶ καιρῷ μένει ἀμέτοχος ταύτης τῆς περιουσίας, ἐὰν ὁ μὴ γένοιτο, ἤθελεν ἀκολουθήσῃ τοῖς παισὶ θάνατος. Οὕτω γενέσθω, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἐξ ἀποφάσεως, ἐπειδὴ, ἂν ἀναφανῇ καὶ αὐθις ἀπὸ μέρους τῶν συγγενῶν καμμία δυσκολία ἢ ἐναντιότης, ὅχι μόνον ἡμεῖς θέλομεν κινήθῃ κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ κληρονομικὴ αὐτῆ ὑπόθεσις θέλει καταντήσῃ εἰς ἐξωτερικὸν ἐδῶ κριτήριον, καὶ τότε βέβαια εἰς οὐδὲν λογιζομένης τῆς διαθήκης αὐτοὶ ζημιοῦνται τὰ μέγιστα. Τὸ ὁποῖον διὰ νὰ μὴν γένη, ποιήσατε ὡς προστάζομεν ἐξ ἀποφάσεως καὶ ὑγιαίνετε ...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΔΡΑΓΟΜΑΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΟΥΡΟΥΖΗΣ ΕΠΙΚΥΡΩΝΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ «ΚΑΝΤΖΕΛΑΡΙΚΩΝ» ΕΓΓΡΑΦΩΝ
1820, 3 Ιουλίου

«Νικόλαος Μουρούζης επιβεβαιοῖ.

Ἐπειδὴ περὶ νὰ ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατῆ ἀρχαία τοπικὴ ἔννομος συνήθεια καὶ νόμος ἀμετάτρεπτος ὅτι ὅσα γράμματα ἤθελον γίνωνται, ἤγουν προικοσύμφωνα, πωλήσεις, ἀλλαγὰ καὶ λοιπὰ ἄλλα γράμματα (ἐκτὸς μόνον ὁμολογιῶν) νὰ γράφονται εἰς κοινὰς καγκελλαρίας καὶ εἰς πρωτονοταρικὰς διὰ νὰ ἔχουν κάθε κῆρος καὶ ἰσχύν. Διὰ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη ἦτον καὶ ἡ πώλησις ὅπου ἔκαμεν ἡ ἀρχόντισσα Κρεββατοῦ κυρία Αἰκατερινάκι πρὸς τὸν εὐγενέστατον σινιὸρ Φραντζέσκον Σουμαρίπαν, κόνσολον τῆς σεμνοτάτης τοῦ βασιλέως Ὑλλάντας, διὰ τῆς μιᾶς ὥρας τὸ νερὸν ὅπου τοῦ ἐπώλησεν ἀπὸ τὸ περιβόλι τοῦ ἀφεντικοῦ, νὰ γένη εἰς κοινὴν καγκελλαρίαν τοῦ τόπου διὰ νὰ εἶναι γνωστὴ κοινῶς εἰς ὅλους. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὴν ἔγραψε μόνη τῆς, ὡς παράλογος οὖσα, ἀποφασίζομεν κοινῆ γνώμη, κατὰ τὸ δίκαιον καὶ κατὰ τὰ τοπικά μας ἔθιμα, ὅτι ἡ αὐτὴ πώλησις τῆς μιᾶς ὥρας τοῦ νεροῦ νὰ εἶναι ἄκυρος καὶ ὡς χάρτης ἄγραφος νὰ λογίζεται καὶ τὸ αὐτὸ νερὸν τῆς μιᾶς ὥρας νὰ μένη ὑπὸ τὴν ἀναφαίρετον δεσποτείαν τῆς ἀρχοντοπούλας τῆς αὐτῆς ἀρχοντίσσης Κρεββατοῦς, ὡς δικαίωμα τοῦ περιβολίου τῆς τοῦ ἀφεντικοῦ. Οὕτως ἀποφαινόμεθα κατὰ τὸ δίκαιον διὸ καὶ ἀποφαινόμεθα ...».

393

1710-1834. Ἰδιωτικά δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Ἄνδρος.

Δ. Πολέμης, «Ἄρσαντα καὶ ἄλλα προικῶν ἐγγράφα ἐξ Ἄνδρου», *Πέταλον* 2 (1980), σ. 30-45, αρ. 1-6.

394

1711-1725. Ἰδιωτικά δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Μάρμαρα, Παροικιά (Πάρος), Μύκονος, Τήνος.

Ν. Ἀλιπράντης, «Ἀρσένιος Μενδρινὸς ὁ Πάριος ἀρχιεπίσκοπος Τήνου», *Παριανὰ* 59 (1995), σ. 299-312, αρ. 1-10.

395

1711-1757. Ἰδιωτικά δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Σκιάθος.

Β. Καραβίδας, «Ἐφτά ανέκδοτα σκιαθίτικα ἐγγράφα (1717-1742)» *Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιον* 46 (2004), σ. 248-254, αρ. 1-7.

395α

1712. Διοικητικὸ ἐγγράφο. Κέρκυρα.

Π. Χιώτης, *Ἱστορικὴ ἔκθεσις περὶ τιμαρίων Κερκύρας*, Ζάκυνθος 1865, σ. 40-41, αρ. 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

